

ELIZA

IRUTASUN DEUNAREN ISABEL ZORIONDUNA (1808-1906)

Joan dan Azaroko 25n, Kristo Erregearen domekan, eleizkizunik andienetakoa ospatu zan Erroman, Pedro Deunaren eliza andi bai andian: Joan Paulo Igarrenak Zoriondun iru barri egiten zituen: Jose Manyanet (1833), Daniel Brottier (1876-1936), eta Elisabeth Catez, Irutasun Deunaren goitizenez ezagunagoa dana. Manyanet Cataluñako semea da, abade izana eta Famili Deunaren izeneko Semeen eta Alaba mixiolarien sortzaillea: beronen eraginez emon eutsan Gaudi ospetsuak asiera Barcelonako Sendi Deunaren eleiza ain izen andikoari.

Brottier frantsesa da, Espiritu Santuaren izeneko Anaiartekoa, Senegalen Mixiolari eta Europako gerrate andian (1914-1918), gudarien kapellau izana, eta gero, Parisen, umezurtzen aldeko Ekintza baten sortzaillea. Frantsesa da Isabel Catez be; iruren artean bizirik laburrena ta ixillena eroan dau: lenngo ogei urteak amaren ondoan emon zituen, eta andik aurrerakoak, 26 urte bete zituen arte, Karmeldegi bateko ixilpean.

Irurok, Aita Santuak Kristo Erregeren Mezan esan ebanez, Kristoren erreinuko langille zintzo izanak, Kristoren erreinuari euren gogo-biotzetan begi ona egiñez eta aparteko lekua emonez, Kristorenak zirala argi eta garbi erakutsi eben, eta gaur,

iñok iñoz kenduko ez deuten betiko erreinuan sartuta autor-
tzen eta agurtzen ditu Eleizeak. Irurok, bakotxa bere arloan, eta
bere erara. Santu bi biak bardiñak diranik ez da aurkitzen. Ze-
ruan izar bakotxak bere argia emoten dauan lez, Santuen artean
be bardin jazoten da: bakotxak bere argi-erraiñuak zabaltzen
ditu. Bakotxak bere neurrian eta bere erara. Batzuk kanpo alde-
ra geiago erakusten dabela, beste batzuk ia barruko aldera baiño
ez, eta guztiak kristiñau-bizitzaren eredu eta aberasgarri.

KARMEL aldizkariak, aurreko zenbakian, kanpo aldera ain
argi dizdiritsu ederra ixuri eban Rafaela Ibarra aurkeztu ondo-
rik, gaur beste bat ekarri nai dau aldizkari onen orrietara, len ai-
tatu diraneetatik azkenengoa: Isabel Catez, edo Irutasun Deuna-
ren Isabel, bere egunetan eta azkenengo urteetan Karmeldegi
bateko orma-artearen gorderik bizi izan zan arren, gaur bere izena
munduan zear ospe anditan darabillena.

Aita Santuak, Kristo Erregeren egunean eta urrengoan, la-
bur baiña naike zeatz azaldu eban zetan dagon mojatxo gazte
onen santutasuna, eta zelango ikasbide eta argibideak emon
deuskuzan barru barruko kristiñautasuna biziten ikasteko.

Joan Paulo Igarrenak egun areitan esandako berben aritik,
ekingo deusagu Zoriondun barri onen zelanbaiteko irudia
emoten aldizkari onen irakurleari.

Joan Paulo Aita Santuaren berbak: «Isabel onegan sortzez-
ko doaiez ondo ornituriko arima bat daukagu; buru argiko eta
sentimen bizi fiñekoa da, piano-jotzaile punterengoa, adiskideen
artearen maitagarria, eta beretarren alderako oso txeratsua izana».

Berba oneitan Isabel Zoriondunaren alderdi bat erakutsi
deusku Aita Santuak, Isabellek bere etxean eta lagunartean era-
kutsi eban alderdia.

Isabel militar baten alabea izan da, Avor eritxon militarren
egonlekuan jaioa, 1880gn. urtean, Bourges uritik urrin barik.
Ama, barriz, Frantzian be-aldekoa dau. Frantzisko Catez eta Ma-
ria Rolland aitaren eta amaren izenak. Senar-emazteon lenengo

alabea da. Andik iru urtera aizta bat sortu jako, Margarita edo Guita izenez. Dijon-era aldatu dira gerotxoago. Ama alargun eta aizta biak aita barik gelditu dira 1887n. Amaren eskuetan gelditu da etxeko eta etxekoen gorabera guztia... Isabelek emon deutso zeregiñik geien: oso berekoi eta seta txarrekoa egin jako. Bein batek esan ebanez, Isabelek aingerutxoa nai deabrukumea urtetako moduko izakerea ei ekarren, eta larregitan agertzen ei jakon deabrukumearen antza. Zortzi urte egin zituen arte ez ei jakon bere seta txarra zuzendu. Arrezkero, asarrealdiak joan jakoz. Arrezkero, beti agertuko ei da borondate sendokoa, beti bere buruaren eta egiteen jabe, baiña setakeririk barik, beti lagun ona, beti atsegiña, eta besteen gogora makurtzeko zentzun onekoa.

Amak andereño bi zuzendu deutsoz eskola emoteko. Orrez gaiñera, Dijon-go musika-eskolan, kontserbatorioan sartu dau, musika eta pianoa ikasi dagian, eta Isabelek ortxe egiten ditu aurrerakadarik andienak. Eskola urte guztietan, batez be azkenengoan, amabost urte dituela, saririk andienak atera ditu, beste guztien ganetik. Zaletasun andia dauko pianorako, zaletasuna eta atarako gaitasuna. Etxean, senide eta lagunuen artean, asko egingo dau guztien atsegiña. Ez dago batzarrik berak bere pianoko jotaldiakaz alaituko ez dauanik. Karmeldegian sartu aurreko urteetan, olantxe jarraituko dau, iñoiz ukatu barik, eta muziñik egia barik, ingurukoen gogoia egiten. Barruan daroan edermiñak be ez deutso besterik agintzen, dagoan lekuan dagoala. Musikaririk andienen soiñuak entzun erazo ditu an ormen. Bein Tarbes-en, udaldiko oporretan dagoala, uriko musika-denda guztiak arakatu bear izan ditu soiñu barrien billa, entzuleai gauza barriak eskiñi gura eutsezala-ta, baiña ez ei eban, tamalez, berak jo bakorik edo ezagutu bakorik aurkitu. Ain egoten ei zan bera lagunai atsegin egiteko prest eta gogo oneko.

Isabel-en edermiña ez ei zan agertzen musika-kontuan bakarrik. Izadiko edertasunak ikusinaian, mendi, baso, itxaso, urzelai eta beste ikusgarri asko ikusi gurean be bai. Bein Jura aldera (Suizako muga aldeetara), bein Lurdes aldera joango da, bere etxekoakaz batera udaldiko opor egunetan. Ain ikuspegi ederren

aurrean, lilluraturik gelditzen da. Tarbes-en dagoala, bere adiskide bati idatzi deutso Auñemendiko aldeko tontor zuriai begira: «Mendiok zoratu egiten nabe». Jura aldeko mendiai, eta Auñemendi aldeko atxai begira ez zan aspertzen. Eta sarritan, ikuspegi ain ederrari begira, munduko uskeriaren gaiñetik Egillearen ederra eta anditasuna susmatzera joako gogo. Ikuskizun eder areik barruan sortzen eutsoen dardarea zear, Jaungoikoagan biotza jasotera erooten eben. Lurreko ikusgarrien edermiñak Jaungoikoa ikusteko miña sortzen eutsoen.

Atsegin zituen mendietako ibillaldiak. Amabost urte zituala, piano eskolak amaitu barritan, Jura aldean egindako amabostaldian, zazpi ibillaldi egin zituen ango mendietan gora, bako txean mendi-leku barrietara, eta ibillaldi areitan ikusitakoen berri emonez, guztien txostena itxi eban eskuz idatzita. Benetako mendigoizalea agertzen jaku olan Isabel neska gaztea, bere barruan daroan ederzaletasunak mendigoizale eginda.

Ederzaletasunari oben egiten jakin eban onek bardin jakin eban adiskidetasunari berea emöten be. Aita Santuak eztau au be aitatu barik itxi. Lagunen atsegingarri izaten ondo ekian, len be ikusi dogunez. Guztien gogo irabazita eukan bere izakera txerfatsu eta maitekorraz. Biotza Jaungoikoari eskiñi ta emona eukan arren, ba ekian ordu batzuetan besteen erara jarten, besteen jostaldi batzuetan parte artzen, dantzaldietan be bai. Amazortzi urte egin dituen egunean Tarbes-en da, eta ona, zer idatzi deutson adiskide dauan neska bati: «Emengo gure egotaldia dana jolasa eta jolasa izan da, dantza, soiñu, mendietarako txango eta abar, bata bestearen ondoan».

Amari, bere seta txarra zortzi urte zituala, itxi dauan ezkerro, ez deutso ezer miñik emoterik egin, moja joan gureari ekin besterik ez. Amak ezin dau olangorik entzun. Alabeak, barriz, ori bere arazotzat dauko, eta, bere ustez, moja joanaz ez dau ama gitxiago maiteko. Azkenean, konponketa bat egingo dabe: Isabel moja joango da, baiña ez bere buru izateko adiñera eldu arte.

Eta etxean bizi zala egiñiko adiskideak, moja sartutakoan,

ez ditu aitzurik itxiko. Eurakaz kartazko artu emonetan iraungo dau. Eta ikustekoa da zelango berba txeratsu eta maitekorrak erabilten dituan guztientzat. Ondo agiri dau, gorputzez Karmeldegiko orma-ostean bizi bada, biotza lengo lengoa dauala, eta guztien alderako maitasun sutsuago eta garbiagokoa. Eta Karmeldegian eztau aurkitu kartazko artu emonetan jarraitzeko eragozpenik. Irureundik gora karta gorde dira berak batari edo besteari bialdutakoak, Jaungoikoaganako maitasuna ez da inondik inora lagun aurkoaganako maitasunaren itogarri. Ito barik, biztu eta garbitu egiten dau. Orra Joan Paulo Igarrenak berba gitxitan argitu deuskun Isabel Zoriondunaren alderdia.

Urrengo berbetan Zoriondun onen santutasunak daukan barruragoko alderdia erakusten aleginduko da.

Aita Santuaren berbak: (Isabelek) «Jainkoaren doiari, bateoko graziari eta Jaunaren adiskidetasunari ezelango ezetzik barik zabaldu deutse barrua; Eukaristian dagoan Kristori arrigarritzko ondo etorria egin dautso; oso gitxik lez ulertu dau Jaunak gizon guztiai opa deuten alkartasuna... Jainkoaren aintzaren goratzaile egin da, bere barrurik barrukoeneraiño. Aitak, Semeak eta Espiritu Santuak bera euren egonleku eginda daukela jakiñik».

Itz orreitan daukagu azalduta gure Isabel onen alderdirik barrukoan eta ezagunena. Orrexek egin dau bere ospetsu eta kristiñau bizitzaren argitzaille ta irakasle. Eztau gauza barririk irakatsi ez; baiña kristiñau bizitzaren legeak eta guna gitxik lez ulertzen jakin dau. Ulertzen eta bizi izaten.

Arritzekoa da benetan, Aita Santuak urrengo egunean aurtortu ebanek, zelan gazte onek, munduan bizi zala, ezagutu zitan Jainkoaren eta arimen artuemonetako bideak ain zeatz eta ain argiro. Jainkoak arima bakotxari eta guztiai deuten maitasuna, Irutasun osoak, Aitak, Semeak eta Espiritu Santuak arima bakotxaren barrua ostatutzat artzea, eta artu emon ain barrukoan gozoa ta atsegiña, ume umetatik asi zan jakiten eta nabaitzen, gure Jauna lenengoz artu aurretixotik gitxienez. Lentxoago ikusi dogu zelango aldakuntza egin zan aren izakeran Jainkoagazko

artu emon orrein indarrez: len aserrekorra, eskurakatxa, esanak egiteko kazkarra zana gero apal, otzan eta esaneko egin zan, borondate sendoa eta gogoratasuna gauza onetarako eta Jainkoaren deiari erantzuteko bakarrik gordeta.

Pozgarria izan zan beretzat Elisabeth izenak, zer esan gura dauan entzutea. Bein, Dijon-go moja karmelderretara joan zan baten, bertako ama nagusiak azaldu eutsan: «Badakizu zure izenak zer esan gura dauan? Jaungoikoaren etxea». Benetakoa izan nai ez izan azalpen ori, Isabel-en gogoan ondo sarturik gelditu zan siñiste au, bera Jaungoikoaren egonlekua zala, Jaungoikoa eroiala barruan ostatuz. Alan, Jauna lenengoz artu eban goizean barausteko ordua eldu zanean, berak ez dau ezelango goserik asmetan. «Ni ez naz gose, naikoa eginda nago», diño berak. Eta Jauna artu dauan egun orretan bakarrik ez; beste aldi batzuetan be bardin entzuten jakon esaten: «Jaungoikoa dot barru guztia betetan». Laster egingo da arima barruko gauzetan ikasiago eta jakitunago. Ez da ibilliko ameskerietan, Ebanjelioko egi argitan baiño.

Gero ta argiago ezagutuko ditu egiok eta bere barruan ikusten eta nabaitzen dau egi ain pozgarrien gozoa, Jaungoikoa bere barruan aurkitzearen poza, eta barruko Jaun orri adi egoten aleginduko da. Ondo ikasi eta ausnartu dau arako Jaunak esana: «Iñok maite banau, nire Aitak be maiteko dau bera, eta beregana etorriko gara ta beragan artuko dogu ostatu». Aitak, Semeak eta Espiritu Santuak, irurak artzen dabe egonlekutzat Jaungoikoaren seme-alaba zintzo ta jator diranen barrua.

Isabel onek gazte gaztetarik ikasi dau Irutasun Deunagaz egoten eta Irutasunagaz artu emon gozoak eukiten, Santurik andienak jo izan dabe orretara. Santutasunaren azkenengo maillatzat dago ori egitea santu askoren bizitzan: Teresa deunagan, gure Patroi andi Iñaziogan eta beste askogan ikusten danez. Isabel Zoriondunaren bidea ortik asi da eta ortik aurrera jo eta or amaitu. «Elburua Irutasuna da, eta bidea, Kristo», olantxe idatzi dau berak. Eta Irutasunean murgiltzera egiten dau Isabelek, baiña emen, munduan bidezko dala, asita, gerotxoago Domingo

Iturrate Zoriondunak egingo dauan lez. Santu askok santutasunaren gorengo maillak jota gero egin ebana Isabelek lenengo maillatik asita egin dau.

Eta barrero esan bearko da, ez deuskula orretan irakatsi barririk emon. Ebanjelioan bertan oiñarrituriko, edo obeto esateko, argi ta garbi irakatsiriko gauzak dira. Bateatu ezkerro jatorko kristiñauari Jaungoikoagaz artu emonik estuenetan sartzeko eskubidea. Kristiñautu danaren barrua Jaungoikoak bere atsegiñezko egonleku edo ostatutzat artu dau. Eta Jaungoikoa, Jaungoiko Irukoitza, eztago zatitzerik. Aita, Semea eta Espiritu Santua, iruron izenean egin da jaungoikoaren seme, eta irurak baktotzak bere lana egin nai dabe, an jarraitu nai dabe arimearen maitezko erantzunaren zain.

Kristiñauak beti jakin dau au. Kristok esana eta irakatsia da. Gero Paulo eta Joan apostoluak orrexen goraberan argitasun barriak emon deuskuez. Gabon inguruan olango egi atsegingarrietan murgildurik ibilli gara. Aitak Semea bialdu deusku guztion Salbatzaille izateko, guztioi Jaungoikoaren bakea eta maitasuna eskintzeko. Semea gure anai eta antzeko egin da, gu bere anai eta antzeko era arrigarriagoan egiteko. Aitak bere Semearen irudia ikusten dau bateatuaz garbitu dan baktotxagan. Espiritu Santuaren lana bateoaz batera asi da, gure biotzetan semebiotza ipinten eta, seme gaituanez, Aitagana joatera eragiten.

Kristiñaua dana Irutasunean murgilduta bizi da *Aitearen* egiten, eta *Aintza Aitari* esaten ikasi dauaneko. Eta egiok gogoratzeko, mezaren asieran meza emoilearen agotik arako agur zarra entzuten dogu, Paulo apostuluaren berbakaz opa deuskula: «Jesukristo gure Jaunaren grazia, eta Jainko Aitaren maitasuna eta Espiritu Santuaren batasuna». Guztia da bateotik jatorkun grazia, Isabelek ain gazterik ikasi eta bere barruan nabaitu ebana, ain zuzen. Aita Santuak ondo esan dau Zoriondun barri onek bateoko graziari oso osoan erantzuten jakin daua. Baiña kristiñaurik geienetan zer jasoten da? Egi gozo pozgarri oneik ez dabela sustrai sakonik botaten gure gogo-biotzetan eta erantzun motela emoten deutsegula, eztogula Jainko-semeen andikitasu-

na dan lez aintzat artzen.

Isabelek, oso gitxik lez ezagutu eban Jainkoaren maitasuna alde batetik, eta Jainkoaren seme-alaben andikitasuna bestetik. Or aurkitu eban *lurreko zerua*, arimaren *barruko zerua*, lurrean asi eta zeruan amaitzen dana. Ortik aurrera egin eban, Jaungoikoa eta Jaungoikoaren asmoa obeto ezagutuz. Eta argirik argi aurrera egiñez, azken baten, or aurkitu eban bere *lurreko eta zeruko egiteko nagusia*: Jaungoikoaren *aintzaren goratzaile*, kantari izatea. Paulo apostoluaren esan batetik atera eban au. Apostolu onek Efesoko kristiñauai egin eutsen Epistolari (Ef., 1, 12-13) diñonez, Jaungoiko Aitak Kristogan aukeratu gaitu Jaungoikoaren «aintzaren gorespen izateko», Jaungoikoaren aintzagarrri eta aren aintzaren kantari izateko. Orixe izango da azkenengo urtean Isabelen lema eta egiteko guztia: emen lurrean, Aita, Semea eta Espiritu Santuari ostatu atsegiña eskiñiaz, irurak goratzen ekitea, gero zeruan egiteko berean jarraitzeko, Irutasunaren barruan betiko murgildurik.

Baiña berak idatzia da: Irutasuna izan bear dogula elburu, baiña bidea Kristo dala, Kristo kurutzeratua. Isabelek be Kristoren Kurutzea betebeteen besarkatzen ikasi bearko dau. Eta alderdi au be ez dau Aita Santuak aitatu barik itxi.

Aita Santuaren berbak:

«Isabelek oiñazea be ezagutu dau, gorputzeko eta arimako oiñazea. Kristo Kurutzekoagaz bat egiñik, oso osoan eskintzen dau bere burua, bere gorputza Kristoren nekaldiaren osagarri, betegarri egiteko (ik. Kol. 1, 14), Jaungoikoak maite dauala, eta bera be Jaungoikoa maitatzeko gai dala beti ziur jakiñik. Bere bizi zaurituaren eskeintza bake-baketan egin dau».

Isabel beti izan da goizalea. Mendigoizalea zan munduan. Goizalea, goietara egazkadak egiten zalea da bere arimako bizitzan be. Pozik ebillan otoitzaldietan, Tabor mendiko atsegiñetan sartuta lez. Kurutzearen garratzasuna aiztuteko arriskua eukan, bear bada. Eta Kurutzea bain baiño geiagotan agertu jakon. Santuen bizitzan ezta beti eguraldi argia izaten. Iñoz illunaldiak, be

izaten ditue. Euren zintzotasuna olan agertzen da egiazkoa dan ala ez. Barruko illunaldiak, Jaungoikoaren gauzetarako gozotasunik bakoak izan zituen Isabelek be. Illuntasun guztiak gora bera, aurrera egiten eban, beti zintzo, beti kementsu.

Karmeldegian etzan sartu an beti Tabor mendiko bake eta atsegiñak izango zituakoan, berak ain gogoko eban otoitzaldietan murgilduta. Abade batek, monja joateko gogoa kendu edo otzitudearren, bein Karmeldegiko orma-barruetan be gauza mingarririk, kurutzerik aurkituko dauala esan deutso, moja sartu aurretxoan. Eta bai berak arin erantzun be: «Aurretiaz nago kurutzeko itsaso orretan sartzeko prest. Bai, kurutzerik aurkituko dodala-ta nago. Orretakoxe noa Karmeldegira: Egunen bate: Jauna kurutzeak bialtzen atzerakor izango banau, aitzu egin nauala usteko neuke eta orixe izango litzake niretzat mingarriena».

Eta Jaungoikoak ez deutso kurutzea ukatu. Karmeldegian bake osoa aurkitu dau. Moja guztientzat maitagarri egin da. Batez be, ama nagusiarentzat. Karta askotan agertzen dau bere arri-mena; mojak ondoegi esaten eutsoela ta, lotsatu egiten da bera, moja-lagun guztientzat nekagarri zalako bere ustez, eta ainbeste-ko maitasunik merezi eztauala-ta. Kurutzea, kurutze ikaragarria, geixo bildurgarri eta oso mingarri bat izan da.

Apurka apurka etorri jako eta bein baiño sarriago azkentan itxi dau. Orduan ulertu dau berak, zelan geixo asko, miñaren miñaz, euren buruak amaitzeraiño eldu leitekezan. Berak eztau bere bakea galdu. Kurutzeko Kristori begiratzeak eusten deutso, eta bere barruko Irutasun deuna dau pozgarri. Sarritan jatorko gogora Kristoren agindua, irurak arima maitaleen barruan egonlekua egingo ebenekoa. Orrek emoten deutso dana baketan eraoteko adorea eta bere bake ori etxeko moja eta senideen eta ezagunen biotzetara eroan gura leuke. Urte ta erdi iraun deutan kurutze onek Kurutzean ilzan Jaunagaz eta irutasun deunagaz batago eta zerurako elduago egiten dau.

Eta barriro be, Aita Santuaren berbak:

«Otoizlari andi onek, bere bakartasunean guztiz ostendu barik, jakingo dau bere barruko jainkozko bizitzan irabazi dituen aberastasunen barri bere moja-lagunai eta ingurukoai emoten. Beronen mezua profeten indarraz zabalduz doa gaur»

Orma artean, iñora barik eta itxurazko gauzarik egin barik il dan mojatxo gazte onek askok usteko dabe, alperriko bizia egin dauala, uts emon dauala, ia zer egin dauan iñori ezer esatekorik. Beronegaz batera Zoriondun egin izan diran biak, Manyanet eta Bottier orrek, gizarteak esker onez artu dituan ekin tzak sortu dabez. Gizartearen ongille andiak izan dira. Isabel onek zer egin dau, gizartean edo Eleizan eragiñik izan dauanik?

Egia esan, agiriko ekintza andirik ez txikirik eztau itxi, baiña ezta ezer egin bakoa. Isabelen eragiña ixilpekoa izan da, arimen barrura joan dana. Bere bizian onik asko egin eban eta argirik asko zabaldu arima askoren barruan, eta ilda gero, geiago ta geiago. Eta, bear bada, Isabelek beste biak baiño ezagutzaille ta goratzaille geiago ditu munduan kristiñauen artean.

Ez dago santutasunik bere argi-izpiak ingurura zabalduko ez dituanik. Espiritu Santuak ez ditu bere argi ta ondasunak emoten galtzairupean gordeta eukiteko. Zelan edo alan, besteak gana, lagun urkoak gana zabaltzeko dira. Santutasunak Eliza osoarentzat zabaltzen ditu bere argi-izpiak eta usain ona. Isabelen argiak Eleiza osora zabaldu dira eta zabaltzen jarraituko dabela uste izatekoa da, arima askoren poz eta onerako.

Aita Santuak esan dauanez, profeten indarraz zabaldu dira mojatxo onen irakatsiak. Profetak Jaungoikoak bialduak izaten dira. Jaungoikoaren izenean itz egiten dabe, Isabelek badirudi atarako aparteko deia entzun ebala. Il-aurretxoan, olango zerbait esan eutsan bere moja lagun bati: «Nire egitekoa zeruan auxe izango dala uste dot; arimak euren barruan sartzera ekartea, orretarako eragin gozo maitekorraz euren barruko zurruburruetatik urteten, eta Jaungoikoagaz alkartzen eta olan barruko ixiltasun andi baten irauten lagunduz; ixiltasun orretan Jaungoi-

koak bere erea izan dagian euren barruan bere irudia ezarten eta eurak Jaungoikoaren antzekoago egiten».

Isabelek ez dakigu egiteko ori zerutik inoz inorekin zuzenean egin dauanik, baiña bai, zearretara edo, berak itzi zituen idatzietatik. Ez eban asko idatzi. Geienak oni edo besteari egiñiko kartak ditu. Moja sartu zanetik, beti izan zan lumeari ekiten zaletxoa, batez be kartaz. Lenago bere egunkari bat edo beste bi idatzi eban. Moja sartuta gero, esanda dago karta asko bialdu zituela andik kanporantza. Baiña orrez ganera, idazlan laburtxo bi egin zituen: bata, *Lurrean Zema* izenekoa, bere aizta ezkonduarentzat idatzia, eta beste Karmeldegiko Ama Nagusiak eragin eutsana: azkenengo urtean, 1906n udaldian egin zituen gogo jardunen laburpena, amasei kapitulu txikitan. Or itxi deusku berak Jaungoikagazko artu emonetan eroian bidea, zelan Irutasunaren barruan bizi. Zelan Jaungoikoaren aintzagarri edo Jaungoikoaren aintzaren goresle izan. Ospe andia emon deutso Irutasun Deunari egin eutsan otoitz labur batek be.

Orustu dau eta or itxi deusku bere arimearen barrua, bere Jaungoikoaganako bidea. Eta arritzekoa da, eta arrimen au erakutsi dau Aita Santuak be, teologi-eskola bakoa izanik, zelango egokitasun eta zeaztasunaz emon deuskun teologirik sakonena-
ren guna, eta Kristoren Ebanjelioko eta Apostoluen idazkietako mamiña.

Non eta zelan ikasi dau idazlanetan agertzen dauan jainkozko jakituria? Jaungoikoaren itza entzun, irakurri eta gogoan erabilita auznartuz lenengo. Ori egiteko asko lagundu deutsoe Avilako Teresaren eta Joan Kurutzekoaren liburuak irakurteak, batez be azkenengo onek. Asko ikasi dau Karmeldegira itzaldi batzuk egiten joaten ziran fraile domekar batzukandik. Paulo Apostoluaren berba asko eta Joan Kurutzekoaren esan mamin-tsuenak, geien esaten eutsoenak, koaderno txikietan erabilten ditu, bere eskuz idatzita. Asko ikasi dau liburuetan, eta askozaz geiago otoitzean, Jaungoikoagazko alkar-izketa eta autu gozoe-tan. Baiña berak ez eban ikusten bere Jaungoikoaganako bidea, abade, fraile edo mojentzat bakarrik zalakotzat, edozein kristiñau

eta edozein bizimodutakoentzat baiño. Maitasun bera eta ondatsun bardiñak opa deutzaz Jaungoikoak edozeiñi. Mundu guztiak daukoz Jaungoikoagaz alkartasunik andiengan biziteko eskubi-deak eta atarako atek zabalik.

Isabelen irakatsiok, zabaldu ziraneko, abegi onena izan eban kristiñau erri guztian. Teologo eta mistikazale askok ekin eutsen eurak aztertu eta azaltzen: Philipon, Von Balthasar eta abar. Isabelen liburutxoak laster egin ziran arima otoitz-zaleen janari. Orain, Eleizeak zoriondunen maillan jarri dauanean, Errromako on-eritxi zabalagoa artu dabe eta eztira gutxiago zabalduko. Aldizkari askok Isabelen izena eta Isabelen irakatsiak gora goratan darabillez:

Aita Santuak esaniko beste berba batzukaz amaitu nai dot artikulu au. Gaurko mundu noraezean dabillan oni, Jaungoikoa aurkitu eziñik edo bear dan lez ulertu eziñik dabillan oni, Isabellek eredu ederra emoten ei deutso Jaungoikoaren berbea bear dan lez entzun eta auznartzen ikasteko, bizitza au zetarako dogun ulertu eta Jaungoikoaren aintzarako eta gizonen onerako diran egitekoetan sartzeko.

Euskalerrian oraintsu agertu da gure filosofo andi baten, X. Zubiriren azkenengo liburua, *Gizona eta Jaungoikoa*. Liburu orretan, filosofiaren argitan Jaungoikoa nor eta zer dogun azaldu nai dau Zubiri filosofoak eta, besteak beste, auxe atera dau: Jaungoikoa dabela gizonak eta izaki guztiak azpi-azpitik eusten deuten oiñarria.

Ia-ia, Paulo Apostoluak Areopagoen aitatu zituen Atenasko olerkari jentil baten esana bera: «Beragan dogu bizitzea, ibiltea eta izatea».

Isabel Zoriondunak ori eta askoz geiago aurkitu dau otointzean: Jaungoikoa maitasuna dogula, geure barruko lagun barrubarrukoena dogula, bere aintzaren kantari izateko egin gaituala, oraingo eta geroko bizi betikoan Andia benetan moja onek ekarri deuskun barri ona, egiok kristiñauen gogo-biotzetan sar-

tzeko mojatxo onek egin dauana. Eleizeak Jaungoiko Aitari eskertu deutso bere alaba maitearen bizi eta argiakaz egin deutsan mesede andia.

L. Akesolo

ESTUDIO
FOTOGRAFICO

ARGAZKARI

*Ezkontzak - Argazki gaiak saldu - Argazki-aldaketak
Lauki-ertz ipinketa - VIDEO - Plastifikatzeak
Fotokopiak (Txikitzeak)*

San Miguel kalean, 14
Urrut.: 673 0509
AMOREBIETA

Trañabarren-Bloque, 1-4-13
Matiena - Abadiano